

ÇALIŞTAY 3 / KENDİLİĞİNDEN ÖRGÜTLENEN SİSTEMLERDE ORTAK DENEYİMİN TASARIM SÜRECİNE KATILIMI: İSTANBUL TOPLU TAŞIMA SİSTEMİNDE MİNİBÜS SİSTEMİ ÖRNEK OLAYI

21 Eylül 2016 Çarşamba, 13:30-17:30

Deniz Ekmekçioğlu, Işık Üniversitesi, Endüstriyel Tasarım Bölümü
Meltem Özkaraman Şen, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü

Kendini örgütleyen sistemlerin yapısına bakıldığında, temel hizmetlerin yetersiz kaldığı durumlarda, yerel toplumun marjinalleşmiş bir sistem yapısı ile problem çözme çabaları görülmektedir. Bu yapılar genellikle ürün-hizmet hibrit yaklaşımlarından oluşmaktadır. Bu çabalar çerçevesinde, hem sistemin tasarımları hem de yöneticileri sistemin paydaşları olan yerel toplum bireylerinden oluşmaktadır. Fakat bu sistemler, çeşitli nedenlerle üst örgütler (belediye, devlet, sivil toplum kuruluşu, firmalar, vb.) tarafından mevcut sistem bütününe entegre edilmek için tekrar ele alınmak istenmektedir. Bu durum, sistemin tekrar kurgulanmasını gerektirmekte ve bir tasarım problemi oluşturmaktadır. Temel problem, sistemin tekrar ele alınması ve sistem bileşenlerinin (hizmet, ürün) tekrar tasarlanması sürecinde, kendini örgütlemiş sistemin paydaşlarının oluşturduğu bilginin sürdürülebilir bir şekilde yeni sistemde kullanılmasıdır. Bu bağlamda sistem paydaşlarının ortak deneyimleri tasarımcılar için sürdürülebilir bir bilgi kaynağı oluşturacaktır.

Bu yapıda örnek olay olarak İstanbul Toplu Taşıma Sisteminde hatlı minibüs taşımacılığı ele alınmıştır. Çalıştay, sistem paydaşlarından elde edilen ortak deneyim verilerinin tasarımcılar ile buluşmasını sağlayarak, sistemde var olan geçmiş bilginin yeni tasarım sürecinde kullanımı deneyimlemiştir. Çalıştay kapsamında kendini örgütleyen sistemlerdeki ortak deneyimlerin tasarım sürecinde kullanılması hedeflenmiştir ve dört aşamalı bir çalışma önerilmiştir. Birinci aşamada konu ile ilgili temel kavramlar hakkında bilgiler verilmiş ve yapılmış olan ortak deneyim araştırmaları, bu araştırmalardan oluşturulan paydaş haritaları ve kullanıcı yol haritaları paylaşılmıştır. İkinci aşamada gruplar halinde zihin haritalama çalışması yapılmış, hibrit sistemdeki problem kategorileri belirlenmiş ve bu kategoriler üzerinden problem tanımlamaları yapılmıştır. Üçüncü aşamada katılımcılardan sistem bağlamında tanımlanan problemleri ürün-hizmet hibriti çerçevesinde ele alarak, geçmiş deneyimleri de içeriğinde tanımlayan çözümler üretmeleri istenmiştir. Dördüncü aşamada ise çıktılar katılımcılar ile birlikte değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal inovasyon; kendini örgütleyen sistemler; ürün-hizmet hibritleri; ortak deneyim.